

Brottsofferpolitiskt åtgärdsprogram

2026–2030

Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering Ett starkt och engagerat Finland har regeringen utarbetat ett brottsofferpolitiskt åtgärdsprogram vars mål är att förbättra brottsoffrens ställning vid straffrättsliga förfaranden och trygga finansieringen av stödtjänster för brottsoffer. Att hjälpa och stödja brottsoffer är ett av målen för kriminalpolitiken.

Den 8 januari 2024 tillsatte justitieministeriet en styrgrupp för att samordna ett projekt inom vilket det brottsofferpolitiska åtgärdsprogrammet bereddes. Styrgruppens uppgift var att styra, samordna och följa upp hur projektets mål framskrider samt beredningen av åtgärdsprogrammet. Styrgruppen tillsatte de beredningsorgan som projektet krävde. Projektet genomfördes i två faser. Den första fasen fokuserade på att trygga finansieringen av stödtjänster för brottsoffer; den arbetsgrupp som tillsatts för detta ändamål överlämnade sitt förslag¹ till styrgruppen i mars 2025 med åtgärder för att trygga finansieringen av allmänna och särskilda stödtjänster för brottsoffer och för att klargöra finansieringsansvaret. Projektets andra fas fokuserade på att förbättra brottsoffrens ställning i straffprocessen; den arbetsgrupp som tillsatts för detta ändamål utarbetade ett förslag på åtgärder som kan förbättra brottsoffrens ställning vid straffrättsliga förfaranden och överlämnade förslaget² till styrgruppen i juni 2026.

Det brottsofferpolitiska åtgärdsprogrammet har beretts vid justitieministeriet utifrån dessa förslag. Genom det brottsofferpolitiska åtgärdsprogrammet strävar regeringen efter att förbättra brottsoffrens ställning vid straffrättsliga förfaranden genom åtgärder som bland annat syftar till att utveckla ett sensitivt bemötande av brottsoffer, kommunikationen riktad till offer och mellan olika myndigheter samt skyddet av offren under straffprocessen. I programmet ingår även utredningar om lagändringar som förbättrar offrens ställning. Syftet med det brottsofferpolitiska åtgärdsprogrammet är också att trygga finansieringen av allmänna och särskilda stödtjänster för brottsoffer. Med tanke på brottsoffer är stödtjänster samt en straffprocess som beaktar brottsoffrens behov väsentliga metoder inom kriminalpolitiken för att minska de olägenheter som brottet förorsakar. Stödtjänsterna erbjuder hjälp, stöd och rådgivning som främjar offrets återhämtning och underlättar medverkan i straffprocessen. Stödet bidrar också till att straffprocessen går smidigt och till att förverkliga straffansvaret. I programmet tas särskild hänsyn till de utsatta grupper av offer som anges i regeringsprogrammet för statsminister Orpos regering. Till dessa hör bland annat barn samt offer för familjevåld och våld i nära relationer. Dessutom har man fäst uppmärksamhet vid tjänstemän och anställda som har utsatts för systematiska trakasserier. Programmet omfattar de nedan angivna åtgärderna som beskrivs närmare i arbetsgruppernas förslag.

Åtgärder som ingår i det brottsofferpolitiska åtgärdsprogrammet

- Behovet av lagändringar ska utredas för att uppdatera bestämmelserna i speciallagen om rättegångskostnader (269/1974). Utifrån utredningen ska nödvändiga lagändringar beredas.
- Behovet av lagändringar ska bedömas för att trygga ordnandet av stödtjänster för brottsoffer i samband med beredningen för genomförandet av ändringsdirektivet till brottsofferdirektivet.

¹ Finns på: https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/beb4725f-7166-4e86-a9bf-529ee35bbb04/dac442b7-27fe-4ba3-b970-4bf050a9a26a/RA-PORTTI_20250519133558.PDF.

² Finns på: <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-400-395-7>.

- Ett permanent samordningsorgan ska tillsättas för att främja offrens rättigheter och följa upp åtgärderna.
- Den statliga arbetsgivaren ska stärka de statliga arbetsgivarorganisationernas förmåga att förebygga och hantera systematiska trakasserier genom att förbättra medvetenheten och kompetensen inom detta område.
- Intressebevakningen för barn som utsatts för brott i straffprocessen och i barnskyddsärenden ska utvecklas på nationell nivå genom ett sektorsövergripande samarbete.
- Förmågan att bemöta brottsoffer sensitivt ska förbättras hos aktörerna i straffprocessen och yrkesutbildade personer som bemöter offer.
- Kommunikationen riktad till offer och informationsmaterialet ska utvecklas.
- Kommunikationen, informationsutbytet och samarbetet mellan myndigheterna ska stärkas.
- Det ska säkerställas att behovet av skydd identifieras och att skyddsåtgärder vidtas under straffprocessen.
- Hänvisningen av brottsoffer till stödtjänster i rätt tid ska förbättras.
- Rutinerna för tolkningsarrangemang i straffprocessen ska utvecklas.
- Brottsofferavgifterna ska riktas till de stödtjänster för brottsoffer som krävs enligt lagstiftningen inom EU och på internationell nivå, för att trygga en miniminivå på det stöd som erbjuds offer. Med dessa medel kan även annan stödverksamhet för brottsoffer finansieras efter prövning.
- Målet är att höja svarsprocenten för Nollinjen, en stödtelefon för offer för våld mot kvinnor och våld i nära relationer, till 70 procent, och finansieringen av Nollinjens chatt ska tryggas.
- En utredning om betydelsen av stödtjänster för brottsoffer ska genomföras samt om tjänsternas roll och inverkan på straffprocessens smidighet, rättskyddet och förverkligandet av straffansvaret. Dessutom bör tillgången till stödtjänster och deras geografiska täckning utredas.

Genomförande och uppföljning

Genomförandeperioden för det brottsofferpolitiska åtgärdsprogrammet är 2026–2030. Justitieministeriet bereder en rapport om programmets genomförande vid slutet av genomförandeperioden. Justitieministeriet tillsätter en arbetsgrupp för uppföljning av genomförandet av Offer i straffprocessen-arbetsgruppens förslag som har godkänts av styrgruppen för det brottsofferpolitiska åtgärdsprogrammet.